

Olesea CREȚU,

magistru în drept, lector universitar

al Catedrei „Procedură penală și criminalistică” a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI

MECANISME TEORETICO-PRACTICE PRIVIND RECEPȚIONAREA ȘI EXAMINAREA SESIZĂRILOR ACTELOR DE TERORISM

Rezumat

Noi nu avem dreptul să rămânem indiferenți de flagelul terorist, sperând că acesta ne va trece cu vederea, or, ignorarea pericolului sau neparticiparea la politica națională antiteroristă înseamnă tolerarea acestui fenomen.

Actualmente, nici o țară din lume nu poate fi asigurată împotriva unor manifestări cu tentă teroristă. Activizarea entităților teroriste, manifestată prin comiterea unor atentate de rezonanță în diverse regiuni ale lumii, intensificarea acțiunilor de recrutare a noilor membri și propagare prin intermediul rețelei Internet a ideologiilor radicale, amenințarea cu noi atentate de amploare din partea grupărilor teroriste internaționale denotă tendințe îngrijorătoare ale acestui fenomen, inclusiv în spațiul european, fapt ce reprezintă o provocare majoră la adresa securității regionale.

Cuvinte-cheie: acte de terorism, securitate națională, sesizare, ilegal, examinare.

Summary

We don't have the right to stay unconcerned about the phenomenon of terrorism hoping that it will just pass by. Ignoring the danger or not taking part to the antiterrorism national politics means to tolerate it.

Nowadays, there is no country in the world that can be assured against some terrorist attacks. The intense activity of the terrorist organizations manifested through commission of bombings throughout the world, the intensification of the recruitment actions of new members spreading throughout the internet extreme ideologies, threatening major bombings from the terrorist organizations indicates concerning issues of this phenomenon, inclusively in the European territory, fact which represents a major challenge addressing to the regional security.

Keywords: act of terrorism, national security, intimation, illegal, examination.

Introducere. Actele de *terrorism* reprezintă diferite acțiuni de violență, prin care persoane sau grupuri de persoane atentează la viața și la integritatea corporală sau la bunurile unor demnitari, personalități politice, ale membrilor de familie ai acestora; săvârșesc asemenea acte împotriva unor grupări politice, organizații sociale, instituții, grupuri de persoane reunite, în mod organizat sau aflate, în mod întâmplător, în locuri sau localuri publice sau private. Dacă asemenea acte sunt îndreptate contra ordinii internaționale, atunci ele pun în pericol relațiile internaționale, constituie o amenințare directă împotriva păcii, pot crea tensiuni și înrăutăți relațiile dintre state, produc instabilitate într-o anumită zonă geografică ori situații de confruntări și în orice caz, prejudiciază climatul internațional.

Conform Legii cu privire la combaterea terorismului, prin *act terrorist* se înțelege provocarea unei explozii, a unui incendiu sau săvârșirea altei fapte care creează pericolul de a cauza moartea ori vătămarea integrității corporale sau a sănătății, daune esențiale proprietății sau mediului ori alte urmări grave, dacă această faptă este săvârșită în scopul de a intimida populația ori o parte din ea, de a atrage atenția societății asupra ideilor politice, religioase ori de altă natură ale

făptuitorului sau de a sili statul, organizația internațională, persoana juridică sau fizică să săvârșească sau să se abțină de la săvârșirea vreunei acțiuni, precum și amenințarea de a săvârși astfel de fapte în aceleași scopuri[1].

Infrațiunile contra securității naționale sunt susceptibile de a fi constatate în flagrant, împrejurare prin care se realizează una din modalitățile de sesizare a organelor judiciare, prevăzute de lege, alături de sesizarea din oficiu a organelor de urmărire penală[6].

Infrațiunea flagrantă este definită ca fiind acea infracțiune descoperită în momentul săvârșirii sau imediat după săvârșire sau acea al cărei făptuitor, imediat după săvârșire, este urmărit de victimă, de martori oculari sau de alte persoane ori este surprins aproape de locul comiterii infracțiunii cu arme, instrumente sau orice alte obiecte care ar da temei de a-l presupune participant la infracțiune[2].

În cazul infracțiunii flagrante, orice persoană are dreptul să îl prindă pe făptuitor, iar dacă făptuitorul a fost prins în aceste condiții, persoana care l-a reținut trebuie să îl predea de îndată, împreună cu corpurile delictive, precum și cu obiectele și înscrisurile ridicate, organelor de urmărire penală, care întocmesc un proces-verbal.

În funcție de modul de comitere, infracțiunile contra securității naționale și actele de terorism pot fi surprinse în flagrant, fie spontan, fie prin organizarea, de către organele de stat din domeniul securității naționale și/sau cele de urmărire penală, activității de surprindere în flagrant, ori în faza actelor pregătitoare, ori în faza de tentativă sau a consumării infracțiunii.

În aceeași măsură surprinderea în flagrant are menirea de a asigura tragerea la răspundere penală a făptuitorilor amenințării la adresa securității naționale la un moment mult mai apropiat de cel al săvârșirii acțiunilor ce constituie elementul material al infracțiunilor contra securității naționale și de terorism, constituindu-se într-un factor important de natură preventivă[4].

Această modalitate de sesizare creează organelor judiciare anumite avantaje:

- iau la cunoștință, în timpul sau imediat după comiterea amenințării la adresa securității naționale, de actul ilicit care urmează să se producă, se află în plină derulare sau imediat după producerea rezultatului socialmente periculos;

- au posibilitatea de a întreprinde imediat măsurile speciale de întreruperea acțiunii infracționale, de evitare sau diminuare a rezultatului vătămător, de reținere a făptuitorului și de prindere a celorlalți participanți;

- pot să-și orienteze și direcționeze activitățile de urmărire penală pentru documentarea tuturor manifestărilor infracționale, de administrare operativă a probatoriului, de extindere a cercetărilor asupra tuturor participanților și în legătură cu faptele aflate în conexiune cu acțiunea finală, respectiv cea care a fost surprinsă în flagrant;

- este surprins actul exterior de conduită care se înscrie în latura obiectivă a infracțiunii contra securității naționale sau acte de terorism;

- făptuitorul, fiind surprins în timpul executării acțiunii sale, posibilitățile de tăgăduire devin excluse, iar ascultarea sa nu mai presupune dificultăți din acest punct de vedere[5];

- sunt relevante metodele și mijloacele utilizate de făptuitor;

- oferă posibilitatea organelor judiciare să declanșeze măsuri operative, să își

orienteze și organizeze acțiunile ulterioare în vederea documentării întregii activități infracționale, a stabilirii și identificării celorlalți participanți, a administrării celorlalte probe utile și concludente cauzei penale (constatări tehnico-științifice, expertize, percheziții, confruntări), a extinderii urmăririi penale. Primele informații obținute cu ocazia surprinderii în flagrant sunt de natură să orienteze organele de urmărire penală pentru extinderea cercetării locului faptei și în alte locuri, respectiv acolo unde s-a desfășurat activitatea infracțională în totul sau în parte;

– sunt relevate date de natură criminologică: cauzele, condițiile și împrejurările care au generat și favorizat comiterea infracțiunii contra securității naționale, luarea pentru viitor de măsuri preventive [6].

Organele judiciare sesizate într-o astfel de modalitate – indiferent de împrejurarea că sunt cele competente de instrumentarea cauzelor penale privind infracțiuni contra securității naționale ori acte de terorism sau nu – vor lua măsurile necesare pentru a împiedica eschivarea făptuitorului, vor efectua imediat percheziția amănunțită corporală, a obiectelor de îmbrăcăminte, a obiectelor aflate asupra făptuitorului, a autovehiculului, identificarea armelor, munițiilor, explozibililor etc., toate aceste aspecte trebuind să fie consemnate detaliat în procesul-verbal, potrivit regulilor procedurale. Se vor conserva corpurile delictive, atunci când este cazul, apelându-se la specialiști, experți în domeniu[6].

După cum este cunoscut, unele din infracțiunile contra securității naționale ori actele de terorism au o derulare în timp, de la momentul inițial al exteriorizării hotărârii infracționale, când se produc sau procură mijloace ori instrumente ori se iau măsuri în vederea comiterii infracțiunii, de la faza de tentativă până la momentul consumării ori epuizării activității infracționale.

Observarea de către orice persoană a unor fapte, împrejurări, situații prin care se aduce atingere valorilor fundamentale ale statului, menținerii ordinii de drept, a climatului de exercitare neîngrădită a drepturilor, libertăților și îndatoririlor fundamentale ale cetățenilor, elemente care sintetizează ceea ce se înțelege prin securitatea națională, este de natură a sensibiliza pe observator și a-l conduce la adoptarea unei atitudini civice, dar și obligații legale, de a stopa acțiunile ilicite și de a-l reține pe făptuitor predându-l organelor abilitate.

Astfel, surprinderea unui grup de persoane care instalează un pachet suspect, ce poate fi un dispozitiv explozibil improvizat, lângă gardul reședinței președintelui statului sau observarea de către un taximetrist a faptului că pasagerii pe care îi transportă la comandă spre un aeroport internațional au asupra lor arme militare ori observarea că din grupul de vizitatori ai unui edificiu de importanță strategică, două persoane se desprind de grup și fotografiază în zone interzise semnalizate în acest sens sau perceperea auditivă a unei conversații de la un telefon public din care rezultă că persoana auzită amenință cu explozarea iminentă a unei bombe, reprezintă împrejurări care sunt de natură a-i determina pe cei care remarcă astfel de acțiuni să aibă manifestarea ofensivă de a reacționa fie prin prinderea și imobilizarea făptuitorilor, fie prin atenționarea celei mai apropiate autorități, fie prin alertarea și solicitarea sprijinului unei alte persoane în vederea întreruperii acțiunilor ilicite.

În astfel de situații, organele judiciare sesizate, vor întocmi proces-verbal de constatare a infracțiunii flagrante, declanșând cercetările care se impun.

Actul de constatare care a surprins în flagrant un făptuitor constituie act de sesizare a organului de urmărire penală și va trebui să cuprindă, pe lângă datele prevăzute de codul de procedură penală, tot ceea ce s-a constatat cu privire la fapta săvârșită: datele despre persoana surprinsă în flagrant, domiciliul; locul și timpul (data, ora) surprinderii în flagrant; activitățile surprinse, descrise detaliat; obiectele, instrumentele, armele, înscrisurile care se află asupra persoanei (persoanelor) respective; explicațiile persoanei (persoanelor) în cauză în legătură cu activitățile desfășurate în momentul surprinderii în flagrant; martorii oculari cu datele de stare civilă și domiciliul; declarațiile acestora; măsurile luate de organul constator; orice alte date de natură să lămurească împrejurările comiterii faptei.

Actul de constatare va fi însoțit de fotografii, înregistrări audio-video care au fost realizate cu ocazia reținerii în flagrant și va fi transmis împreună cu făptuitorul imediat, dar nu mai târziu de 3 ore, organului de urmărire penală competent.

Procesul-verbal de constatare a infracțiunii flagrante, pe lângă faptul că este o formă de sesizare a organului de urmărire penală, este și un mijloc de probă.

O altă formă de sesizare a actelor de terrorism, ar putea fi identificată "denunțul" - înștiințarea făcută de o persoană fizică sau juridică despre săvârșirea unei infracțiuni (art.263 alin.2 C.P.P.). În acest sens ar fi situația în care unii dintre făptuitori se prezintă în fața organelor judiciare și denunță pe ceilalți făptuitori și faptele comise până în acel moment. Astfel dând posibilitatea organelor competente, pe lângă denunțul recepționat, să realizeze și alte măsuri speciale de investiție pentru organizarea și surprinderea în flagrant a teroriștilor.

În concluzie putem menționa faptul că, la ziua de azi, flagelul terorismului cunoaște o creștere fără precedent, profitând de noile tehnologii și situația internațională, teroriștii recurg tot mai des la noi strategii și tactici, încercând să obțină acces la arme biologice, chimice, nucleare și să recruteze noi membri. Potrivit statisticilor, în prezent în lume acționează peste 500 de organizații și grupări teroriste de diferite orientări.

Globalizarea terorismului a devenit o realitate ce nu poate fi contestată, a cărei abordare impune profesionalism și cooperare de la organele de drept, prudență și responsabilitate da la întreaga societate civilă.

Activitatea teroristă aduce prejudicii grave unei țări sau unei organizații internaționale. Dincolo de bunuri mobile și imobile ea distruge vieți, provoacă consecințe negative în societate.

Referințe bibliografice

1. Legea, nr. 539 din 12.10.2001 cu privire la combaterea terorismului. Publicat : 06.12.2001 în Monitorul Oficial nr. 147-149.
2. Codul de procedură penală al Republicii Moldova, nr. 122 din 14.03.2003.
3. Grigore Geamanu, Drept internațional public, vol I, 1981.
4. C. Aionițoaie, V. Bercheșan, I.E. Sandu, Constatarea infracțiunii flagrante, în Tratat de tactică criminalistică, Ed. Carpați, Craiova, 1992.
5. I. Mircea, Criminalistica, Ed. Lumina Lex, București, 1998.
6. <https://www.juridice.ro/>